

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1110808/6

בבית הדין הרבני האזורי רחובות

לפני כבוד הדיינים:

הרב ציון אשכנזי – אב"ד, הרב אליהו עמאר, הרב שמואל דומב

המבקש: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד שרליפז)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אריאל)

הנדון: הטלת סנקציות על אשה המסרבת לקבל גיטה

החלטה

לפנינו בקשת המבקש כדלקמן:

כב' בית הדין מתבקש להרחיב את הסנקציות שהוטלו על האישה ולהחליט כדלקמן:

1. להטיל על האישה מאסר כאמור בהוראות סעיף 3 א' לחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין) התשנ"ה – 1995.
2. לאפשר לבעל לפרסם ברבים, את שמה ותמונתה של האישה ואת דבר סירובה לקבל גט על אף החלטות בית הדין הרבני וכל הערכאות השיפוטיות שדנו בתיק, לרבות בית הדין הרבני הגדול, נשיא ביה"ד הרבני הגדול ובג"צ.
3. לחייב את האישה בפיצוי כספי יומי לבעל, כך שכל יום שלא תקבל את גיטה היא תשלם לבעל פיצוי כספי כפי שיקבע על ידי בית הדין.
4. ככל שהסנקציות הנוספות הללו לא יועילו, יעתור הבעל להטלת סנקציות על אימה של המשיבה התומכת בבתה ומעודדת אותה לעגן את הבעל.

מאידך, לפנינו תגובת ב"כ המשיבה, כי אין להטיל עליה סנקציות נוספות מחמת שלשה נימוקים:

- א. אין האשה סרבנית גט כיון שמוכנה להתגרש לאחר שבית הדין יכריע שמגיע לה את כתובתה ולאחר שיסתיים הדיון הרכושי בבית המשפט.
- ב. בית הדין טרם מיצה את ההליך האכיפתי הפחות חריף, שכן מזמן שנכנסו צווי ההגבלה הקודמים לתוקף, חלפו רק כחודשיים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- ג. אין להטיל עונש מאסר או קנס על אשה מעגנת כי זה עונש שמיועד רק לאיש מעגן ולא לאשה מעגנת.
- ד. בשלב זה לא הוגשה בקשה בענין זה. אך בכלל אין סמכות להטיל עונש על אם המשיבה. יוער, כי ב"כ המבקשת לא הגיב לסימוכין שצירף ב"כ המבקש.
- ה. כמו כן, מבקש ב"כ האשה להציג בפני בית הדין "ראיות חדשות" מהם יוכח כי יש לשנות את החלטת בית הדין שהגט יסודר תחילה ואחר כך ידון ענין הכתובה.
- ב"כ המבקשת לא טרח לפתוח תיק לסתירת דין כנדרש. גם בבקשתו לא טרח לנמק מה הן ה"ראיות" שעשויות לשנות את החלטת בית הדין החלוטה וגם לא צירף מסמך כל שהוא. לפיכך, אין לנו להידרש כלל לטענה זו.

על תגובת ב"כ המשיבה הגיב ב"כ המבקש:

- א. האשה לא העלתה טענה של ממש להימנע מהטלת הסנקציות הנוספות המבוקשות.
- ב. תגובתה של האשה מקוממת, שכן אין רצונה בדחיית הגט אלא כדי להשתמש בגט ככלי מיקוח ולסחוט מן האיש דברים שלא מגיע לה על פי הדין.
- ג. ההכרעה שהגט יסודר קודם הכתובה הוכרעה בהחלטת בית הדין. גם ערעור לבית הדין הגדול נדחה גם ערעור לבג"ץ נדחה והסנקציות אושרו גם ע"י כב' נשיא בית הדין הרבני הגדול. האשה מזלזלת בכל ההחלטות של כל הערכאות השיפוטיות. ונשארה באותה דרישה, לקבל את כתובתה קודם הגט.
- ד. תגובתה של האשה מוכיחה, שהסנקציות שניתנו בעבר לא הועילו כלל, ואין כל טעם להמתין.
- ה. עוד תמה ב"כ האיש, האם לא די בשלש ורבע שנים של עיגון, לאחר שלשה ימי נישואין שבהם גם לא התקיימו יחסי אישות מעולם.
- החלטות אלו אושרו ע"פ החלטת כב' נשיא בית הדין הרבני הגדול, לאחר שימוע.

דיון והכרעה

המסגרת ההלכתית

המקרה שלפנינו הינו אחד ממקרי העגינות הקשים ביותר שפגש בית הדין.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

המדובר, בזוג צעירים, האשה בשנות העשרים לחייה והאיש בשנות השלושים המתקדמות לחייו. הצדדים נקשרו זה לזו בנישואין כדמו"י, אך כבר בליל כלולותיהם החלה מריבה קשה. הנישואין לא החזיקו אפילו את ימי ה"שבע ברכות" ולאחר 3 ימים של מריבות וקטטות, הצדדים נפרדו זה מזו. מאז אין כל קשר בין הצדדים, והם נפגשים רק בשדות המלחמה המשפטיים, בערכאות השונות. יצויין עוד, כי הצדדים לא קיימו יחסי אישות מלאים מעולם. לאחר דיונים מקיפים בענין קבע בית הדין כי תביעת האשה לשלום בית אינה כנה, ונתבעה בחוסר תום לב כדי לעגן את המבקש ולהכריחו להיכנע לתכתיביה ודרישותיה בעניינים הכספיים.

בפסק הדין שניתן על ידינו ביום י"ט באדר תשע"ט (24/02/2019) הארכנו (פסק הדין פרוש על פני 35 עמודים) בביאור העילות לחיוב הגט. כמו כן, בית הדין הכריע כיצד יהיה הסדר הדיוני (גט קודם ואחר כך השלמת הדיון בכתובה). שאלה זו הייתה אחת השאלות המרכזיות והעיקריות בפסק דין זה, לצד ההכרעה בסוגיית חיוב הגט.

בענין זה קבע בית הדין (בעמוד 34) כדלהלן:

אין בשום פנים ואופן לקבל את טענת ב"כ האשה כי יש להמתין עם החלטה בענין עד להשלמת כל הדיונים בענין הכתובה, ובפרט, שהבעל עדיין לא נחקר על ידו.

ראשית, טענות הצדדים נערכו היטב ובאריכות בכתבי טענותיהם, וחזרו ונשמעו באריכות בדיונים בפני בית הדין. ולפי הטענות הברורות שיש לפנינו היום ולפי הנתונים שהתבררו כבר בשלב זה של הדיונים, בוודאי יש לחייב את הצדדים להתגרש מיידית. זוהי גם בלי ספק טובתם של שני הצדדים, לשחרר את עצמם מכבלי העיגון ולקנות לעצמם את האופציה לבניה חדשה וטובה של החיים עם בן/בת זוג מתאים. ואין לעכב את חירותם של הצדדים להינשא עד לסיום שאר ההליכים שכפי הרגילות ניתן להעריך כי עלולים לקחת עוד פרק זמן לא קטן (עם אופציה לערעורים וכו').

שנית, ברור כי כל צד לא יפסיד מכך שהצדדים יתגרשו. זכאותה/אי זכאותה של האשה לכתובה תתברר בקצב הנצרך לדיון זה וההכרעות יתקבלו בעניין עם השלמת הברור בסוגיה זו. אך אין זה מונע מבית הדין להכריע בענין הגירושין ובענין ביצוע הגירושין קודם המשך הדיון בשאר העניינים.

שלישית, הכא הצדדים חייבים להתגרש על פי הדין בהקדם האפשרי, ויש אף דין כפיה על הגט. הן מחמת העיגון והן מחמת הפירוד המוחלט, הן מחמת לאפרושי מאיסורא שלא יכשלו בעבירות בהיותם פרודים, והן מחמת זכותו/חובתו של הבעל לקיים מצוות פריה ורבייה.

מכל האמור, אין ספק כי יש לכפות את הצדדים על הגט ויפה שעה אחת קודם ואין האשה יכולה לעכב עד לסיום הדיון בכתובה.

לאור האמור החליט בית הדין כדלהלן:

1. הצדדים חייבים להתגרש מיידית ויפה שעה אחת קודם.
5. המשך הדיון בענין הכתובה יתקיים לאחר סידור הגט.

על החלטה זו, הוגש ערעור לבית הדין הגדול שנדחה. בהחלטת בית הדין הרבני הגדול מיום ט"ז אייר תשע"ט קבע בית הדין הגדול כדלהלן:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"לאחר העיון בפסק הדין נשוא הערעור ולאחר העיון בכתב הערעור ולאחר שמיעת דברי הצדדים וב"כ בדיון ביה"ד בדעה כי דין הערעור להידחות.

בית הדין האזורי בפסק דינו הנ"ל האריך והרחיב בטוב טעם ודעת בפרוטרוט גם את הפן העובדתי של הנידון, וגם את הפן ההילכתי, וביה"ד הגיע למסקנה כאמור כי הצדדים חייבים להתגרש מיידית מכמה וכמה נימוקים שפורטו בהרחבה בפסק הדין".

על החלטת בית הדין האזורי ובית הגדול הוגשה עתירה לבג"ץ שנדחתה על הסף בהחלטה מיום 11/7/19. בעמוד 4 כתב כב' השופט מזוז:

"בעניינינו עיון בחומר אינו מעלה פגיעה דיונית בעותרת או כי ההחלטה של בית הדין נבעה משיקולים זרים, אלא מדובר היה במתווה דיונית שונה בו נקט המותב בהרכבו החדש לשם בירור המחלוקת, ולא השתכנענו כי נגרם לעותרת עיוות דין המצדיק את התערבותנו".

האשה חויבה בהוצאות משפט בסך 6,000 ש"ח.

עם בקשת האיש להטלת צווי הגבלה נגד האשה, זימן בית הדין את האשה מספר פעמים על מנת לשכנעה לקבל את הגט כדין, על מנת להבהיר לה היטב כי זכויותיהם של הצדדים לא יפגעו עם סידור הגט, וכי טובתם מכתובה לסדר את הגט קודם, כך יוכל כל צד להתפנות לבנות לו חיים חדשים עם בן/בת זוג המתאים לו. כמו כן, ניסה בית הדין להציע הצעות שונות, כדי להבטיח את זכויותיה, במידה ותזכה בדין.

אך המשיבה הכריזה שבשום פנים ואופן לא תסכים להתגרש עד שלא יתמלאו כל דרישותיה. ואף שגם היא סובלת מן העיכוב, היא אווזת בגט ככלי לניגוח, כדי לשבור את המבקש ולהכניעו עד שיתרצה לכל דרישותיה.

לאור האמור, בתאריך 24/9/19 ניתנה החלטה להטיל על המשיבה צווי הגבלה לפי סעיף 1(ג) לחוק הקיום (בכפוף לאישורו של נשיא ביה"ד הרבני הגדול) מכוח סעיף 2א(1), (2), (3), (5) ו- (6): לצאת מן הארץ; לקבל דרכון ישראלי או תעודת מעבר לפי חוק הדרכונים, תשי"ב-1952, להחזיק בהם או להאריך את תוקפם; לקבל, להחזיק או לחדש רישיון נהיגה; לעסוק במקצוע שהעיסוק בו מוסדר על פי דין או להפעיל עסק הטעון רישוי או היתר על פי דין; לפתוח או להחזיק חשבון בנק או למשוך שיקים מחשבון בנק בדרך של קביעה כי הוא לקוח מוגבל מיוחד, כמשמעותו בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981.

כמו כן, הסוגיא עלתה לשולחנו של כב' נשיא בית הדין הרבני הגדול הגאון הרב דוד ברוך לאו שליט"א. וכפי שעולה מכתבי הצדדים, הצדדים זומנו לשימוע אצל כב' הנשיא, ולאחר מכן ערך כב' הנשיא תשובה ארוכה ומנומקת היטב (על פני 9 עמודים) להצדיק את פסק הדין דידן. ומסקנתו:

באופן שהאשה חייבת לקבל גט, כשם שאין היא יכולה לעכב את הגירושין בגלל שאין לבעל מעות לפרוע את כתובתה, כמו כן אינה יכולה לעכבם עד לאחר הדיון על הכתובה, אלא חייבת לקבל את הגט, ואחר כך תבע את כתובתה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

העולה מן האמור, כי החלטת בית הדין לכפות את הצדדים על הגט, החלטה חלוטה היא, החלטה שאושרה בכל הערכאות שמעליה.

ואף על פי שיש אומרים שאין בית דין מכריחים אשה לקבל את גטה. כמו שכתב הרשב"ש בסימן תיא :

"...והרביעית היא שאין בגירושיה לא מצוה ולא עבירה...כגון אשתו שניה...כעין שהקדיחה תבשילו או שנאה...בזה אין חובה על בית הדין ליזקק לו, שאע"פ ששנינו בפרק חרש האשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציא אלא לרצונו, אין הכוונה שבית דין יכריחוה לבוא לקבל גיטה, אלא שאם זרק לה גט בחיקה אע"פ שהיא אינה רוצה להתגרש, הגירושיין גירושיין אף על פי שלא לרצונה".

ועיין בפד"ר כרך י"ג עמ' 273 הביאו, שכדברי הרשב"ש כתבו גם ההפלאה (ק"א סי' ע"ז אות ג) והנודע ביהודה (תניינא סי' ק"י בסוף התשובה). אך בבית מאיר (סי' קט"ו ס"ד) כתב שמדינא דגמרא האשה משועבדת לבעלה לקבל את הגט כשהבעל רוצה לגרשה.

אך סיימו - במה שנוגע לענייננו :

"אכן במקום עיגון דידיה "דמשום דאגידא ביה לא יהבו ליה אחריתא" דנחשב אצלו לעיגון...ודאי חייבת לקבל גט".

והביאו ראיה לכך מדברי הרמב"ם (פ"ב מה' יבום וחליצה הט"ז) :

"יבמה שתבעה היבם לחליצה והיא אומרת איני חולצת...אין שומעין לה...שהרי היבם אומר לה כל זמן שאת זקוקה לי אין נותנים לי אשה אחרת..."

וא"כ, כיון שבמקרה שלפנינו האשה מעגנת את האיש ללא סיבה (חוץ מהעילות הנוספות שפורטו בפסק הדין דלעיל), הרי שיש לכפות את האשה המעגנת להתגרש בהקדם, וכלשון פסק הדין: "ויפה שעה אחת קודם".

וכיון שיש על האשה דין "כפיה" על הגט, ברור שגם הסנקציות המבוקשות בכלל הכפיה.

ועיין בתשובת מהרי"ק (שורש קב), שהאריך על חומרת העיגון ועל כך שכופין על כך. וראה שם בסוף התשובה איך החמיר עם המעגן אף לעשות נידוי וחרם כפי הנהוג בזמנם. ודוק מינייה ואוקי באתריין.

ואף שלענין "אשה המעגנת" לא מצאנו בחז"ל התייחסות לנקיטת סנקציות (שהרי בזמן חז"ל אשה היתה מתגרשת בעל כרחה), אך יש ללמוד זאת מדין אשה מורדת, שמטילים עליה סנקציות כדי להשיבה ממרדה, כמבואר בסוגית הגמ' (כתובות דף סג). ושם התבארו כמה שיטות איך לכפות את המורדת, דתנא קמא סובר :

"המורדת על בעלה, פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת. רבי יהודה אומר, שבעה טרפעיקין" (כל טרפעיק = חצי דינר).

דהיינו, שגם תנא קמא וגם רבי יהודה, אימצו את השיטה של ה"קנס היומי", אלא שלפי שיטת תנא קמא, המורדת תאבד כל כתובתה (מאתיים זוז, זוז = דינר) לאחר 200 ימים, ואילו לרבי יהודה תאבד כל כתובתה לאחר כ 450 ימים.

וכתב הרשב"א, כי חוץ מתשלום זה שהוא קנס משלמת "שכר מי שימשנו" לעשות את מלאכות הבית. הרי שיש לחשב את הנזק שנגרם לאיש ממרידת אשתו, והיא חייבת לשלמו. הרי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לפניך בסיס לתביעת נזיקין עקב עיגון [אמנם ע"י בשטמ"ק (שם בריש הסוגיא), שיש החולקים בזה וסוברים, ש"דמי השימוש" כלולים בקנס שנקבע. וקבעו סכום אחד אחד, אף שפעמים יהיה יותר או פחות]. ואמנם אפשר לומר, כי החיוב לתת את דמי השימוש הוא תקנה מיוחדת למורדת. וצ"ע.

ובגמ' שם מובאת דעת "רבותינו", שיש סדר הכרזה ושליחה ואזהרה שעושים למורדת. ועם השלמת ההליך שנקבע, מפסידה מיד אחר עבור 4 שבתות את כל כתובתה. וכך נאמר שם:

"רבותינו חזרו ונימנו שיהו מכריזין עליה ארבע שבתות זו אחר זו, ושולחין לה בית דין, הוי יודעת שאפילו כתובתיך מאה מנה הפסדת... פעמים שולחים לה מבית הדין, אחת קודם הכרזה ואחת לאחר הכרזה... מכריזין עליה בבתי כנסיות ובתי מדרשות".

הרי לפניך, סגנון של סנקציות שבהן מביישים ומפרסמים את דבר סרבנותה של המורדת לשוב לבעלה.

גם מצאנו בסוגיא זו אופציה לקנוס בהוספת חיוב כספי חדש, את האיש המורד.

במקרה דידן, שכבר הכרענו, שיש דין כפיה על האשה, שגם סנקציות אלו נכללים בכך.

ונותר לנו לבדוק האם גם מבחינה חוקית רשאי או נדרש בית הדין להטיל את הסנקציות המבוקשות.

המסגרת המשפטית

כאמור, לפנינו בקשת האיש להרחיב את הסנקציות שניתנו כבר, ולהטיל על האשה עונש מאסר. כמו כן מבוקש להטיל על האשה קנס יומי לטובת הבעל על כל יום שמעגנת אותו. כמו כן מבקש האיש, לאפשר לו לפרסם ברבים את שמה ותמונתה של המשיבה ואת דבר סירובה לקבל גט למרות החלטות בית הדין הרבני האזורי והערכאות הנוספות.

ואכן, הסנקציות המבוקשות נמצאות בסמכותו של בית הדין, כדלהלן:

1. מאסר – על פי הוראות סעיף 3 א' לחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין) התשנ"ה – 1995.

2. קנס יומי – נמצא גם הוא בסמכות בית הדין באחד משני המישורים:

א. המישור הנזיקי/ממוני – בו יכול צד לתבוע את הצד השני בגין הנזק שנגרם לו מן העיגון.

ב. מכח סעיף 7א לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956, המפעילה את סמכויות בית הדין לפי פקודת בזיון בית המשפט. ראה גם בש"פ 4926/15.

החילוק בין שני תביעות אלו, הוא שהתביעה הנזיקית הינה סוג של תביעה רכושית שיכול צד לתבוע בפני בית הדין. לכך נדרש פתיחת תיק והגשת תביעה (לא בקשה בעלמא). בתביעה זו ניתן לחייב את הצד המזיק לטובת הצד השני, הנזק. כמו כן, החלטה בענין זה, נתונה לסמכות בית הדין הרבני האזורי, ככל תביעה רכושית, ואינה זקוקה לאישור או של כב' נשיא בית הדין הרבני או של כב' נשיאת בית המשפט העליון.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מאידך, תביעה במסגרת החוק לכפיית ציות, מסגרתה אינה עונשית או נזיקית, אלא מטרתה היחידה לגרום לקיום פסקי הדין שניתנו על ידי בית הדין. במסגרת זו, החיוב יהיה לטובת אוצר המדינה בלבד. עם הוצאת החלטת קנס זו יש לתת הודעה באופן מידי על מתן הקנס אל כב' נשיאת ביהמ"ש העליון אשר בסמכותה לבטלו או להקטינו, לפי שיקול דעתה.

במקרה דנן, לא ברור לאיזה סוג קנס מתכוון המבקש. מחד, לא נפתח תיק לתביעה הנזיקית, גם לא הוגש כתב תביעה מסודר בענין. מכך יש להבין, כי כוונת המבקש לבקש להטיל קנס לכפיית ציות. אך מאידך, בבקשה מבוקש לתת את הקנס לטובת הבעל. מזה יש להבין, כי הכוונה לתביעה הנזיקית, שהרי מכח החוק לכפיית ציות, אין אפשרות להעניק את הקנס לבעל אלא רק לטובת אוצר המדינה.

אך דבר זה ניתן לפשוט מתוך האסמכתאות שצירף ב"כ האיש, פסקי דין של בית הדין בתל אביב ובית הדין בחיפה, שם חייבו מכח כפיית ציות ובזיון בית המשפט. מכך ברור שכוונתו לבקש לחייב את המשיבה במסגרת זו. (ואך בשגגה בוקש להעניק את הקנס לטובת האיש, או שסבר ב"כ האיש שבסמכות בית הדין להעביר את הקנס מאוצר המדינה לטובת האיש, דבר שאינו, לענ"ד). ולכך, בסוגיא זו נתמקד בהחלטתנו זו.

ככל ותוגש תביעה נזיקית, כמובן, שבית ידון בה, כמקובל.

3. **אישור פרסום החלטות בית הדין** - איסור פרסום תוכן הדיונים בבית הדין והחלטות בית הדין הוא מכוח חוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון) וכן מכוח תקנות הדיון. המבוקש נמצא בסמכות בית הדין, לפי שיקול דעת בית הדין, לפי סעיף 1א לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956 ותקנות רו-רז לתקנות הדיון בבתי-הדין הרבניים בישראל, התשנ"ג.

כאמור למעלה, ב"כ האשה הציג 3 טענות שמחמתן, לטענתו אין מקום להטיל את המבוקש:

האחת, כי אין האשה סרבנית גט כי מוכנה לקבל גט אם יענו כל דרישותיה. השנית, כי לא חלף מספיק זמן מעת שנכנסו לתוקף ההגבלות הקודמות. והשלישית, אין להטיל על אשה סנקציות חמורות המיועדות רק לבעל מעגן. ולהלן נבחן, האם יש מקום לקבל טענות אלו.

האם האשה נחשבת ל"סרבנית גט" ול"מעגנת"

המשיבה טוענת (בטענה הראשונה), כי אין להחשיבה כמעגנת היות ומוכנה להתגרש בסיום הדיונים על הכתובה (בבית הדין הרבני) ודיוני הרכוש (בבית המשפט) או באם ינתנו לה הכתובה ושאר תביעותיה הרכושיות, ללא דין.

ברור שאין לקבל טענה זו בשום פנים ואופן, מכל זווית בה נבחן את הטענה ואת השלכותיה.

ראשית הדבר כבר הוכרע בפסק דין מיום 24/02/2019 בו נקבע, כי פני הצדדים לגירושין, הם חייבים להתגרש, ויפה שעה אחת קודם, ושיש לכפותם על כך. כמו כן נקבע, כי אין האשה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

יכולה לעכב עד לסיום הדיון בכתובה. בענין זה הוגשו ערעורים לבית הדין הגדול, ולבג"ץ, שני הערעורים נדחו. לפיכך, פסק דין זה הינו חלוט. ומוטל על בית הדין לאכוף את ביצועו.

ונבהיר מעט.

ברור שאין לקשור בין סוגיית הגירושיין בה נקבע כי על הצדדים להתגרש לאלתר, לבין הסוגיות האחרות (כתובה ורכוש). שכן תביעות הרכוש והכתובה יכולות להימשך על פני זמן רב, כטבען של דיונים (עם האופציה לערעורים). האם יש צדק כל שהוא לכרוך את ההחלטות בעניינים אלו ולעכב עד אז את מתן הגט שחויבו בו הצדדים כבר עתה?

יצויין עוד, כי אין גם שום סיבה עקיפה לקשור בין הדברים, שכן, לא אמור להיגרע דבר מזכויותיהם של הצדדים עקב סידור הגט וכל הזכויות שיש לצדדים הקיימות קודם הגט קיימות גם אחר הגט. בית הדין כבר הבהיר ענין זה למשיבה באר היטב בהחלטותיו, ובדיונים הרבים פעמים רבות. כי אדרבא, שני הצדדים מרוויחים מסידור הגט, שיכולים לפתוח לעצמם דף חדש.

יש גם לקחת בחשבון, את הנזק החמור שעלול להיגרם לאיש מעיכוב הגירושיין. שכן האיש נמצא באמצע שנות השלושים לחייו, וברצונו למצוא לו את האשה המתאימה לו ולהקים איתה משפחה. ואין מחיר לכל יום שחולף. ואין שווי לנזק שנגרם לאיש מחמת העיכוב. (כאמור, האמת היא שגם למשיבה נזק רב כי מי יערוך את הזמן שחולף לו סתם. אך המשיבה מוכנה להינזק בשיהוי הזמן כדי להינקם מן האיש ולנסות להוציא מן האיש דברים שלא כדין ולא במשפט. בבחינת "תמות נפשי עם פלישתים").

במקרה שלפנינו ברור כי הצדדים לא ישובו לשלום בית ותביעת האשה לשלום בית אינה כנה. עיכוב הגט מצד האשה נועד לנקום ולהעניש את הבעל ולגרום לו להתפשר ולוותר ולתת גם דברים שאינו מחוייב בהם על פי הדין. האם יש לבית הדין לאפשר זאת?!

קביעה זו מוצאת ביטוי גם בהחלטת בית המשפט העליון [בג"ץ 6617/18 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול בפסק דין מיום ד' בכסלו התשע"ט (12.11.2018)], בנוגע להטלת צווי הגבלה נגד סרבנית גט לפי חוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושיין)] –

"צווי ההגבלה ניתנו על ידי בית הדין האזורי מכוח הסמכות הנתונה לו לפי חוק קיום פסקי דין, והצווים אושרו כדין בידי נשיא בית הדין הגדול...אמנם לדברי העותרת היא כלל אינה סרבנית גט, שכן היא מוכנה להתגרש – גם אם בכפוף לתנאיה ביחס לענייני הרכוש; ואולם בנסיבות המקרה ובשלב שבו אנו מצויים נראה כי התניית הגט בדרישות כלכליות היא סרבנות גט לשמה".

כמו כן, כבר קבעה כב' נשיאת בית המשפט העליון השופטת א' חיות בבש"פ 701/18 לגבי סרבנית גט כדלהלן:

"לבית דין, כשהוא דן בענין שבשיפוטו, יהיו כל הסמכויות על פי סעיפים 6 ו-7 לפקודת בזיון בית המשפט, בשינויים המחוייבים". סעיף 6(1) לפקודה קובע כי לבית המשפט מסורה סמכות לכוף אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו שניתן על ידם, המצווה לעשות מעשה או אוסר עליו. אין ממש בטענת המשיבה כי נוכח הוראה זו אין בית הדין מוסמך להטיל עליה קנס אם החליט שלא להורות על מאסרה... על פי תכלית הסעיף אשר נועד ליתן בידי הערכאות השיפוטיות אמצעים לאכיפת החלטותיהן מתוך גמישות בהטלת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אמצעים אלה ובאופן ההולם כל מקרה ומקרה (ראו ע"פ 2595/13 סופר נ' ארוז, פסקה 24 (29.9.2014))¹.

לאור האמור ברור גם בנסיבות המקרה שלפנינו, שאין שום הצדקה להתלות ולהתנות את מתן הגט בדיון הרכושי והכתובה, כי דיונים אלו עלולים להימשך זמן רב. קישור בין הדברים ועיכוב הגט מחמת כן, גורם נזק רב לשני הצדדים ובמיוחד לאיש הנמצא במבחר ימיו ומבקש להקים בית בישראל. ובמיוחד, כשלא יגרם נזק כל שהוא מכך שיתגרשו לאלתר.

יודגש, כי העיגון במקרה שלפנינו, אף חמור מעיגון בתביעת גירושין רגילה וסטנדרטית בה הצדדים חיו יחד תקופה משמעותית ואף בנו בית והקימו משפחה, ואחר כך קרה שבר בחיי הנישואין המצריך גירושין. במקרה דנן, נישואי הצדדים כשלו מעיקרן, ולא היתה אפילו התחלה של חיי משפחה, אין כאן צורך להפריד בין "בני זוג", כי הצדדים מעולם לא היו קשורים זה בזו. כאמור למעלה, הצדדים פרודים לאחר 3 ימים רוויי מחלוקות ומריבות, כולל ליל הכלולות.

לאור האמור, טענה זו נדחית.

האם ניתן חוקית להחיל את הסנקציות על האשה כבר עתה

אך לפנינו הטענות הנוספות של המשיבה, שלא חלף זמן רב מאז חלו הסנקציות שניתנו, ולכן אין לתת את הצווים הנוספים. וגם טענתה, שאין להטיל את הסנקציות המבוקשות על אשה.

הנה, לענין "צו הגבלה בדרך של מאסר כפיה" החוק [בסעיף 1(א) לחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין), התשנ"ה-1995] מסמיך את בית הדין להטיל צווי הגבלה על האיש המסרב לתת גט למרות החלטת בית הדין שיתן גט לאשתו, ובכללם - גם מאסר. המחוקק לא הגביל זאת בזמן, אלא הניח את הדבר לשיקול דעת בית הדין. ובסעיף 1(ג) הסמיך את בית הדין להטיל צווי הגבלה גם על אשה:

"קבע בית הדין בפסק דין, שהאשה תקבל גט מבעלה, והאשה לא קיימה את פסק הדין, רשאי בית הדין באישור נשיא בית הדין הרבני הגדול ובמטרה להביא לקיום פסק הדין, ליתן נגדה צו הגבלה".

מפורש, שאין קצבה של זמן בו צריך לשהות בית הדין עד מתן החלטה לכפיית ציות ע"י מאסר או שאר צווי ההגבלה. כמו כן, החוק לא הבדיל בין איש ואשה אלא בהבדל אחד, שבאשה החלטת בית הדין זקוקה לאישור נשיא בית הדין הרבני הגדול.

כמו כן, סעיף 7 לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956, המגדיר את סמכויות בית הדין לפי פקודת בזיון בית המשפט להטיל קנס או מאסר, לא חילק בין איש לאשה ולא קצב זמן לדבר.

הטיבה להגדיר זאת כב' הנשיאה נאור (בבג"ץ 6617/18 שהובא למעלה):

¹ שם אמנם החליטה כב' הנשיאה להפחית את הקנס מחמת היותו בלתי מידתי בנסיבות המקרה, בשים לב לנסיבותיה האישיות של המשיבה שהיא בעלת נכות בשיעור של 73%, המתקיימת מקצבת נכות בסכום של כ-2700 ש"ח וסובלת ממחלות שונות. ולא שייך במקרה דנן.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"יבואר כי חוק קיום פסקי דין מעניק לבתי הדין כלים משמעותיים שנועדו להילחם בתופעה השלילית של סרבנות גט, ומטבע הדברים הטלת הסנקציות הקבועות בחוק עלולה להסב פגיעה מסוימת ולעיתים קשה לסרבן או לסרבנית הגט. עם זאת, מן העבר השני עומדת זכותם של בן או בת הזוג העגונים, להשתחרר מקשר נישואין מלאכותי הנכפה עליהם, וכי חירותם תוחזר להם. החוק מעניק לבית הדין שיקול דעת בהטלת הצווים, כשלנגד עיניו זכויותיהם של שני הצדדים גם יחד וכן המטרה של מניעת התופעה הפסולה של עגינות..."

הרי שאין חילוק בין איש מעגן או אשה מעגנת ואין קצבת זמן לכך, והחוק מעניק לבית הדין שיקול דעת לקבוע אם הגיע העת ואם נצרך להטיל את הצווים.

כמו כן, החוק מאפשר לבית הדין להתיר פרסום. אין בחוק או בתקנות הנחיות מתי להתיר פרסום והדבר מסור אפוא לשיקול דעת בית הדין.

האם ראוי כבר עתה להטיל את הסנקציות המבוקשות

הרי שמבחינה הלכתית וחוקית רשאי בית הדין להטיל את הסנקציות המבוקשות. המחוקק לא קבע זמן להגבלת סמכות זו, והדבר תלוי בשיקול דעת בית הדין.

ומעתה השאלה במקרה שלפנינו, האם ראוי ונצרך להטיל את המבוקש כבר עתה.

הנה, ב"כ האשה טוען כי באותם מקרים בהם מוטלים הגבלות על אשה, הטלת צווים נוספים ו/או החמרת הקיימים, ניתנים תוך מתן לאשה פרק זמן ארוך ביותר, במהלכם נעשים נסיונות רבים של גישור ואחרים, במטרה למצות את אפקטיביות צווי ההגבלה שכבר ניתנו ולהביא את הצדדים להתגרש בהסכמה. כך לדוגמא, רק לפני שנה וחצי באוקטובר 2018 לראשונה הופעלו בבתי הדין הרבניים בארץ (בד"ר חיפה) צווי הגבלה שניתנו על ידי בתי הדין כנגד האשה וכל זאת לאחר 8 שנים בהם עיגנה את בעלה ולאחר הגשת 285 בקשות באותו תיק, שרובם ככולם בקשות של הבעל להתגרש וסירובה של האשה (מתוך פרסום בתי הדין הרבניים 3.10.2018).

ראשית נבהיר, כי בוודאי אין מקום שטענה זו תיטען ע"י האשה או על ידי בא כחה! אין לאשה זכות בחוק לעכב ביצוע החלטות שיפוטיות - אף לא ביום אחד. על כל אדם, איש או אשה לבצע מיידית החלטה שניתנה ע"י ערכאה שיפוטית מוסמכת.

זאת ועוד, צודק ב"כ האיש שהשיב על טענה זו בתרעומת רבה, "האם לא די בעיגון של שלש ורבע שנים לאחר נישואין של 3 ימים בלבד?!". יצויין, כי גם בתיק זה הוגשו עשרות בקשות וניתנו כ 200 החלטות, הצדדים פרודים מתחילת נישואיהן יותר מ 3 שנים. האם לא די בכך?!

אמנם, ברור כי בית הדין אינו ממהר להטיל את הצווים החמורים עד שברור לו שהצווים הקודמים [הקלים יחסית] לא השיגו את יעדן. זאת מפני שכל צו מעין זה הינו פגיעה קשה בחירותו של האדם עליו מוטל צו זה, בין אם הוא איש בין אם הוא אשה, ובוודאי יש לצמצם את הפגיעה בחירות הפרט עד כמה שניתן, ורק כאשר יתברר כי הצווים הראשונים וניסיונות הפישור לא השיגו - וכפי הנראה גם לא ישיגו את מטרתן, רק אז, יטיל בית הדין את הסנקציות החמורות יותר.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כמו כן, בוודאי אחד הכלים לבחון את אפקטיביות הצווים שניתנו, הוא משך הזמן שעבר. אך לא רק על ידי כך. וכאשר ברור לבית הדין, כי כפי הנראה לא יספיק בצווים אלו, עליו החובה להידרש ולהטיל גם את הצווים החריפים. והדבר תלוי לפי ראות עיני בית הדין לנוכח העובדות וטענות הצדדים ולנוכח היכרות בית הדין היטב את המקרה ואת הצדדים. לא בחינם לא קבע המחוקק זמן קצוב לכך, למעלה או למטה, כיון שהדבר מסור לדיינים לפי ראות עיניהם את המציאות, דאין לדיין אלא מה שענינו רואות, ואין מקרה אחד דומה למשנהו.

ובמקרה דנן, הרי החלטת בית הדין על חיוב הגט ניתנה כבר בתאריך 24.2.19, והחלטה על מתן הסנקציות בכפוף לאישור נשיא בית הדין הרבני ניתנה בתאריך 24.9.19 זמן רב חלף לו, מספיק זמן ל"עיקול" עניין הסנקציות, אך כפי העולה מתגובתה של האשה, החוזרת וממחזרת את טענותיה שנדחו פעם אחר פעם בערכאות השונות, ואנו רואים שאין שום תזוזה בעמדתה העיקשת לעכב את הגירושין עד שרצונה יתמלא במלואו. מתגובותיה של האשה עולה, כי האשה אינה מתכוונת לקיים את החלטות בתי הדין והמשפט. מבחינתה, החלטות בית הדין אינן אלא "המלצות". והמלצות אלו נפלו על אזנים שאינן קשובות. על בית הדין להטיל את הצווים החמורים כדי למנוע את עיגון הצד השני. וכלשון פסק הדין "טוב יום אחד קודם".

זאת ועוד נוסף ונטען נגד טענה מקוממת זו של האשה, האיש/המבקש הינו היום בן כ 37 שנים, לפי שיטתו של ב"כ האשה (שצריך להמתין 8 שנים), יש לו ולנו להמתין עד שיהיה בן 45 שנים, כדי שתהיה לו הזכות להקים בית בישראל ולהקים משפחה וילדים? ! האם יש צורך להשיב על טענה מעין זו? האשה מגישה בקשה חסרת תוכן ונימוק, ומנסה להשתמש בפרקטיקה של הליכי הצדק כדי לנהוג שלא בצדק ולעגן את הבעל שלא כדין, יותר משלש שנים!

יצוין עוד, כי בית הדין השקיע שעות רבות בנסיון להביא את הצדדים להסכמות, בהן הוצעו לאשה הצעות רבות, אך היא סירבה לכולם בלא טעם מוסבר (חלק מן ההצעות מופיעות בפרוטוקולים הרבים של הדיונים). ונביא לדוגמא בתאריך 23/9/19 הוצע שהכסף שבחשבון האיש (עליו יש לה טענות ונידון בפני בית המשפט) ישאר בנאמנות אצל עורך דינה עד להחלטת בית המשפט בענין. האיש הסכים והאשה סירבה. היא מעוניינת שהכסף יוחלט לטובתה בלא דין ומשפט. כמו כן, הוצע לה לסדר גט מיידית ויקבעו עובר לסידור הגט שני דיונים תכופים וקרובים לצורך סיום ההכרעה בענין הכתובה. גם להצעה זו סירבה האשה. היא מעוניינת בדמי הכתובה גם בלא הכרעה שיפוטית שאכן הכתובה מגיעה לה (והרי הצדדים חלוקים בענין).

נציין עוד, כי גם כב' נשיא בית הדין הרבני הגדול שליט"א, השקיע במהלך השימוע, את מיטב כישוריו הנפלאים במסירות רבה על מנת להביא את האשה המשיבה להסכמה. אך ללא הועיל.

אם האשה היתה מסכימה לאחת מן ההצעות, מזמן כבר ההכרעה בכל הדברים היתה מסתיימת. בכל אופן, בית הדין השקיע זמן רב ושעות רבות להבהיר את הענין באר היטב, כאמור, גם הצעות פשרה הוצעו כביכול כדי להפיס דעתה של המשיבה בכך שזכויותיה לא יפגעו. אך הרושם שהתקבל, כי האשה מתעקשת ללא הצדקה, בצורה לא צודקת ושלא בתום לב. המשיבה מודעת לגילו המתקדם של המבקש, ומנסה "לסחוב" את הדיונים כדי לגרום למבקש ל"הישבר" ולהסכים לתכתיביה, בלא דין ומשפט.

המבקשת עותרת לעכב את מתן הסנקציות הנוספות מחמת טיעוני צדק ומכח זכות אדם לחירותו, בעוד היא מעכבת את חירותו של הצד השני שלא בצדק יותר משלש שנים. במקרה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דנן, משך הזמן עלול לפגוע אף ביכולתו של המבקש להקים בית כרצונו (עם חלוף השנים הראויות לכך), ובוודאי יש לקחת זאת בחשבון הכולל. האם יש הצדקה לעכב את מתן הצווים החמורים? אל לו לבית הדין לתת ידו לעיגון נוסף שלא בצדק.

לאור האמור, לכאורה, אין להשהות את מתן הסנקציות המבוקשות כבר עתה.

אך בית הדין שקל את הדברים היטב, ולאחר שיקול הדעת, מחליט בית הדין להמתין עם הסנקציות החמורות עוד פרק זמן, כדי לאפשר למשיבה לבצע את החלטת בית הדין גם בלי סנקציות אלו. יתכן ושמא תראה המשיבה את הכיוון אליו נוטה הרוח ותפטור אותנו מן הצורך להטיל עליה סנקציות חריפות אלו.

לפיכך, בשלב זה לא יטיל בית הדין עונש מאסר על האשה. כמו כן, לא יטיל בית הדין - בשלב זה - על האשה קנסות בשיעור גבוה, וזאת למרות שמן הראוי היה לעשות כן כדי להמחיש לאשה את חומרת התנהלותה. כמו כן, יתן בית הדין לאשה פרק זמן נוסף לחשיבה טרם יותר איסור הפרסום, וכפי שיבואר להלן.

לאור האמור, מחליט בית הדין להטיל - בשלב זה - על המשיבה קנס נמוך מינורי וסמלי, כדי להבהיר ולהמחיש את הכיוון אליו היא צועדת, ואליו היא מובילה בהתנהלותה את החלטות בית הדין. בסכום שתיקנס האשה ירמוז בית הדין לאשה גם את משמעות חומרת ה"עיגון". ואת זאת שהיא גורמת לה ולמבקש הפסד "חיים". ואולי ושמא יהיה די לחכימא - ברמיזא. והסכום יעלה בצורה מדורגת עם הימשך זמן העיגון.

ומעתה, עלינו להחליט מהו הסכום אותו יש לחייב את המשיבה בגין כל יום של עיגון.

ראשית נבהיר, כי סעיף 6 לפקודת בזיון בית משפט אינו קובע גבול עליון או תחתון לסכום הקנס או לתקופת המאסר אותו רשאי בית משפט (או בית דין) להטיל לצורך כפיית ציות.

אך למרות זאת, כבר נקבע בפסיקה, כי: "אין מדובר בסנקציה בלתי מוגבלת והיא נגזרת ממידת ההכבדה הדרושה כדי להשיג את המטרה של ציות לצו הרלוונטי" (ע"פ 6658/05 פרידמן נ' קבוצת לב אופיר בע"מ, פסקה 9 (8.6.2006); בש"פ 4266/18 פלונית נ' פלוני, פסקה 6 (31.5.2018)).

כמו כן, על בית הדין לתת הכרעתו, בהתחשב בין היתר בחומרת ההפרה ומשכה, במצבו של המפר, באינטרסים העומדים על הפרק ועוד שיקולים הרלוונטיים לעניין (ראו לאחרונה: ע"פ 491/20 אילוז נ' י.א. מרכז מזון כפר תבור בע"מ (28.1.2020)). הדבר קבל ביטוי גם בהחלטת בג"ץ מיום ד' בכסלו התשע"ט (12.11.2018) [בג"ץ 6617/18 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול]:

"צווי ההגבלה ניתנו על ידי בית הדין האזורי מכוח הסמכות הנתונה לו לפי חוק קיום פסקי דין, והצווים אושרו כדין בידי נשיא בית הדין הגדול. יבואר כי חוק קיום פסקי דין מעניק לבתי הדין כלים משמעותיים שנועדו להילחם בתופעה השלילית של סרבנות גט, ומטבע הדברים הטלת הסנקציות הקבועות בחוק עלולה להסב פגיעה מסוימת ולעיתים קשה לסרבן או לסרבנית הגט. עם זאת, מן העבר השני עומדת זכותם של בן או בת הזוג העגונים, להשתחרר מקשר נישואין מלאכותי הנכפה עליהם, וכי חירותם תוחזר להם. החוק מעניק לבית הדין שיקול דעת בהטלת הצווים, כשלנגד עיניו זכויותיהם של שני הצדדים גם יחד וכן המטרה של מניעת התופעה הפסולה של עגינות".

כמובא למעלה, במקרה שלפנינו, המבקש בן כ 37 שנים, ורצונו להקים משפחה ובית בישראל, ושעון החול של הגיל הרלוונטי מתקתק ואוזל. ומאידך, המשיבה הצהירה ועדיין

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מצהירה כי שום דבר לא יזיז אותה מדרישותיה המפורטות למעלה (דרישות שאין לקבלן). כמו כן, ניכרים הדברים, שיש יסוד להאמין ולהבין שהמשיבה שואבת כח ותמיכה מן הסביבה הקרובה לה, ובמיוחד מאמה. דבר נוסף המקשה על הבאת הדבר לפיתרון.

יצויין, כי ברור לבית הדין כי המשיבה עובדת לפרנסתה בעבודה מכובדת. אמנם, אין ידוע לבית הדין כמה היא משתכרת לחודש. וזאת למרות החלטות רבות בהן הורה בית הדין למשיבה להמציא לבית הדין (במספר החלטות ובמהלך דינוי בית הדין) את תלושי המשכורת עבור עבודתה. אך המשיבה, בעזות מצח, לא כיבדה את החלטות אלו. מאידך ברור, כי המשיבה גרה אצל אמה, ואין לה כפי הנראה הוצאות מדור ומזון ושאר הוצאות. יצויין, כי גם בתגובתה לבקשה להטיל הקנס היומי לא טענה לחוסר יכולת כלכלית לעמוד בקנס.

לאור האמור, לא נראה כי יש צדק במשיכת הליך הכפיה על פני זמן רב. אלא על בית הדין לקבוע סד של זמנים צפופים, על מנת לסיים את הענין בהקדם האפשרי. לפיכך, סבור בית הדין כי יש להתחיל עם קנס יומי מינורי בסך 100 ש"ח לכל יום. למרות שברור שסכום זה אינו משקף את עוצמת העגינות ואת הנדרש במקרה זה על כל נסיבותיו. וזאת מתוך רצון - לנסות נסיון אחרון - להביא את הדבר לסיום תוך הסכמה ללא צורך לפגוע במשיבה פגיעה משמעותית יותר, כנדרש ע"פ החוק וההלכה. סכום זה יעלה בצורה מדורגת כל 20 יום, כאשר לאחר 20 יום יעלה הסכום היומי ל 150 ש"ח לכל יום. ולאחר 20 יום נוספים יעלה הסכום ל 200 ש"ח לכל יום.

אם חלילה וחס, צעדים אלו לא יעזרו, והמשיבה לא תביע את הסכמתה לקבל את גטה, יתקיים דיון בפני בית הדין, לדון על החרפת הסנקציות ואף על הטלת מאסר.

כמו כן, באם תוגש בקשה לדון על חלקה של אם המשיבה בעיגון ויבוקשו צווים גם נגד האם, ישקול בית הדין קיום דיון בענין. ראו לענין זה פסק דין שניתן לאחרונה: בש"פ 1478/20 פלוני נ' בית הדין הרבני (05.05.2020).

ונצטט מתוך פסק דין מקיף זה קטע אחד הרלוונטי לענין זה:

אכן, במקרה זה מדובר בסיטואציה ייחודית, שבה מוטלת סנקציה על אביו של סרבן גט, לאחר שבית דין רבני השתכנע בהשפעה המשמעותית והדרמטית שיש לאב על הבן ועל מצב הדברים הקיים. אין מדובר במקרה שגרתני. ברם, הלכה היא כי כאשר הנסיבות מחייבות זאת, ניתן להוציא צו לפי פקודת בזיון בית משפט כלפי כל אדם שסייע או הביא להפרת הצו השיפוטי, אף אם הוא "גורם זר" להליך העיקרי ולא היה בעל דין בו (ע"א 371/78 מוניות הדר לוד בע"מ נ' ביטון פ"ד לד(4) 232, 238-239 (1980) (להלן: עניין מוניות הדר לוד); בש"פ 2137/16, פסקה כ"ב; רע"א 8718/17 אקטיב ויזין בע"מ נ' מוקד הפרסום הארצי – פרסום מטרה בע"מ, פסקה 4 (25.3.2018)). כפי שהבהיר בית משפט זה בפי המשנה לנשיאה א' רובינשטיין (גם כן בעניינו של המבקש כאמור, בבש"פ 2137/16):

"בידי בית הדין להטיל סנקציות מכוח סעיף 7א לחוק כפיית ציות וסעיף 6 לפקודה אף על מי שלא כלפיו כוון פסק הדין המקורי, אם התברר שהוא הגורם להפרתו של הצו; וכי על מנת להטיל עליו את הסנקציות יש להראות, כי הוא מפר – או גורם להפרתו – של צו שיפוטי; כי יש ביכולתו להביא לסיום ההפרה; וכי הסנקציות הן הדרך הראויה להביא לאכיפתו של הצו השיפוטי. המציאות האנושית מזמנת לא אחת מקרים כאלה, של השפעה ותלות המציבים את המפר ה"פורמלי" בחזית, אך מאחוריו מפר "אמיתי" או "מהותי"..." (פסקה כ"ה).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האפשרות להטיל אחריות גם על גורם "זר", אשר התנהגותו מביאה להפרת הוראה שיפוטית, הינה אף רצויה ונכונה לעתים מבחינת מדיניות משפטית. יש בה כדי לשרת את התכלית שעניינה כיבוד פסקי דין והגשמת שלטון החוק, ולקדם הן את אינטרס הפרט והן את אינטרס הכלל (עניין מוניות הדר לוד, עמ' 241). עם זאת ברי, כי את ההחלטה אם להטיל סנקציות על אדם שלא היה צד להליך העיקרי, יש לקבל בהתייחס לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה".

כמובן, שהדבר יבחן לעומקו, באם תוגש בקשה בעניין. אך חשוב שהצדדים ידעו את המסגרת החוקית הפורמאלית הנוהגת. ודי בזה לעת הזו.

בנוסף, סבור בית הדין כי היות והמשיבה נאחזת בעניין ה"כתובה", כדי לעכב את הגט. הרי שדרישותיה של המשיבה לעניין הכתובה גורמות לה לעיגון, לפיכך, בוודאי מן הראוי לקונסה גם בפחיתת כתובתה באופן מדורג (וכעין שמצינו בקנס של מורדת), וכמו שמצינו לעניין גורם זר הגורם לעיגון שיש אפשרות לקונסו כדי למנוע את העיגון, כך גם בעניין זה, כי עלינו להסיר את הדבר הגורם את עצם העיגון.

אך בית הדין מבהיר, כי אין בהטלת הקנס לפחיתת הכתובה כדי להוכיח על עמדת בית הדין לגבי זכאותה של המשיבה בכתובה. הצדדים חלוקים בעניין. המשיבה דורשת את מלוא כתובתה בעוד המבקש טוען כי המשיבה אינה זכאית לדמי כתובתה. חלק מטענות הצדדים בעניין נשמעו לפני בית הדין, אך הדין טרם הסתיים בעניין ולא ניתן להביע עמדה בעניין.

לאור האמור מחליט בית הדין כדלהלן:

1. להטיל על האשה קנס יומי בסך של 100 ש"ח מיום חתימת החלטה זו ועד ליום 30/5/2020. הקנס יהיה לטובת אוצר המדינה. הודעה על הטלת הקנס תימסר בהקדם לנשיאת בית המשפט העליון.
2. החל מיום 1/6/2020 ועד ליום 20/6/2020 באם לא תסכים האשה לקבל את גיטה, תחויב האשה בקנס יומי בסך 150 ש"ח לכל יום לטובת אוצר המדינה.
3. החל מיום 10/7/2020 יעלה הקנס היומי על סך 200 ש"ח לכל יום עיגון, לטובת אוצר המדינה.
4. בנוסף לקנס האמור בסעיפים הקודמים, והיה ובית הדין יפסוק שהאשה זכאית לכתובה, יפחת מדמי כתובתה סך 500 ש"ח לכל יום של עיכוב בקבלת הגט. (ראו והשוו: בג"ץ 76/57 יצחק צ'רניחובסקי נ' יו"ר ההוצל"פ, בית-משפט השלום, רחובות (א. מובשוביץ), ואח, 'יא (706).
5. מובהר בזאת, כי אין בכך כדי לקבוע כעת כי האשה זכאית בשלב זה לכתובתה – על כך יתקיים דיון/דיונים להשלמת ברור העניין לאחר סידור הגט.
5. היה והבעל יגיש לבית הדין תביעה לקבלת פיצוי בשל העיכוב במסירת הגט, ידון בכך בית הדין.
6. בנוסף, מחליט בית הדין להתיר את פרסום החלטות/פסקי דין שניתנו ע"י בית הדין עם שמה של סרבנית הגט, המשיבה. וזאת באם תעמוד האשה בסירובה לביצוע החלטות

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- בית הדין ולא תודיע עד אז לבית הדין כי היא מוכנה לקבל את הגט ללא תנאים, עד ל 1/7/20.
7. מזכירות בית הדין תקבע מועד לדיון ליום 21/5/20 בשעה 9:00 לדיון זה תוזמן רק המשיבה, בו ינסה בית הדין להביא את המשיבה להסכמה להתגרש ללא תנאים.
8. בנוסף, הצדדים יוזמנו לדיון ביום 12/7/20 בשעה 10:00, בדיון זה ידון בית הדין בהעלאת הקנס היומי לסכום מתאים וראוי. כמו כן, הצדדים יטענו בענין הטלת המאסר על המשיבה.
9. אין לפנינו עתה תביעה נגד אם המשיבה. ככל שתוגש בקשה/תביעה מסודרת נגד אם המשיבה, ישקול בית הדין קיום דיון גם בענין.
10. המשיבה תישא בהוצאות משפט בגין הליך זה לטובת המבקש בסך 10,000 ש"ח.
11. ניתן לפרסם החלטה זו לאחר הסרת פרטים מזהים.
- ניתן ביום י"ט באייר התש"פ (13/05/2020).

הרב שמואל דומב

הרב אליהו עמאר

הרב ציון אשכנזי – אב"ד